

РЕШЕНИЕ

№ 162

гр. София, 04.01.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 79 СЪСТАВ, в публично заседание на пети октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Цв. М.

при участието на секретаря Т. Ц.

като разгледа докладваното от Цв. М. Гражданско дело № 20221110169026 по описа за 2022 година

Предявени са установителни искиове с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. чл. 430, ал. 1 и 2 ТЗ, вр. чл. 86, ал. 1 ЗЗД, вр. чл. 9 ЗПК за признаване за установено съществуването на парични задължения в размер на сумите, както следва: 2 828,66 лв., представляваща главница по договор за потребителски кредит № 7001064515 от 17.10.2019 г., ведно със законната лихва от датата на подаване на заявлението по чл. 417 ГПК – 02.08.2022 г. до окончателното плащане, 1 567,60 лв., представляваща договорна възнаградителна лихва за периода от 25.11.2019 г. до 15.06.2022 г., както и 1 095,95 лв., представляваща мораторна лихва за периода от 25.11.2019 г. до 19.07.2022 г., за които суми по ч. гр. дело № 42030/2022 г. по описа на СРС, 79 състав, е издадена заповед за незабавно изпълнение по чл. 417 ГПК от 10.08.2022 г. и въз основа на нея изпълнителен лист от същата дата.

Ищецът ..... твърди, че между него и ответника И. И. И. е сключен договор за потребителски кредит № 7001064515 от 17.10.2019 г., по силата на който му е предоставил сумата от 2 828,66 лв., като към отпуснатия кредит се включва и еднократна такса за оценка на риска в размер на 303,07 лв., дължима в деня на подписване на договора за кредит, която също е част от дължимите месечни вноски съгласно погасителния план към него. Поддържа, че от страна на потребителя е изразено желание за сключване и на застраховка „Защита на кредита“ в размер на 525,59 лв., при което крайното задължение по него се равнява на сумата от 4 432,45 лв., разсрочена на 36 месечни погасителни вноски, от които: 35 – в размер на 123,12 лв. всяка и последна 36-та – в размер на 123,25 лв., като е уговорена и възнаградителна лихва при годишен лихвен процент от 31,95 %. Сочи, че ответникът не е извършвал плащания по договора, като с настъпване на падежите на първите три погасителни вноски: 25.11.2019 г., 25.12.2019 г. и 25.01.2020 г. договорът следва да се счита за предсрочно изискуем, за което с уведомление, получено от И. И. на 15.06.2022 г., той е бил уведомен. По изложените съображения отправя искане да бъде признато за установено, че ответникът му дължи претендираните суми. Претендира и разноски.

В срока по чл. 131, ал. 1 ГПК ответникът И. И. И. е подал отговор на искова молба, с което оспорва исковите при твърдението, че процесният договор за потребителски кредит е недействителен поради допуснато нарушение на чл. 10 ЗПК, доколкото не се установява да е бил уведомен за всички условия преди сключването му в т. ч. и за размера на годишния

лихвен процент. Счита го за недействителен и поради нарушаване на добрите нрави и неправомерност на клаузите в него, уреждащи ГПР и договорната лихва, тъй като не се съдържа цялостна информация относно лихвения процент и условията за прилагането му. Като самостоятелно основание за недействителност на договора счита противоречието му със ЗЗП, тъй като клаузите, уреждащи годишния процент на разходите (ГПР) и съответно годишния лихвен процент (ГЛП), са неправомерни, доколкото водят до неравновесие между правата и задълженията на търговеца. Като допълнително основание за недействителност на договора за кредит посочва противоречието му със ЗЗД, тъй като размерът на годишния процент на разходите (ГПР), респ. уговорената договорна лихва надвишава многократно трикратния размер на законната лихва. С тези съображения отправя искане за отхвърляне на предявените искове. Претендира и разноски.

Съдът, като съобрази доводите на страните и събраните по делото доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, съгласно правилата на чл. 235, ал. 2 ГПК, намира за установено следното от фактическа страна:

С определение от 01.03.2023 г. съдът е отделил за безспорни и ненуждаещи се от доказване между страните обстоятелствата относно сключването на процесния договор за потребителски кредит № 7001064515 от 17.10.2019 г. с твърдяното съдържание, както и относно усвояването на заемната сума по него от страна на ответника.

Нещо повече, за установяването им свидетелстват и данните, удостоверени в писмените доказателства по делото – заявление – декларация за установяване на договорни отношения от 17.10.2019 г., договор за потребителски кредит № 7001064515 от 17.10.2019 г., рамков договор за платежни услуги за физически лица от 17.10.2019 г. и др.

От предметното съдържание на договора става ясно, че кредитодателят ..... предоставя на кредитополучателя И. И. сумата от 2 000,00 лв., при следните условия: размер на застрахователната премия - 525,59 лв., такса за оценка на риска – 303,07 лв., дължима в деня на подписване на договора, финансирана от кредитора и подлежаща на възстановяване от потребителя с дължимите месечни вноски, общ размер на кредита – 2 828,66 лв., годишен лихвен процент – 31,95 %, годишен процент на разходите – 48,64 %, обща сума, дължима от потребителя – 4 432,45 лв., платима чрез 36 месечни погасителни вноски, с падеж на първата погасителна вноска – 25.11.2019 г. и падеж на последната погасителна вноска – 25.10.2022 г.

С декларация от 17.10.2019 г. ответникът И. е декларирал предоставянето му от страна на банката на необходимата предварителна информация по чл. 60 ЗПУПС под формата на „Проект на Рамков договор за платежни услуги за физически лица“ в достатъчен срок преди отправяне на предложение или сключване на „Рамков договор за предоставяне на платежни услуги за физически лица“, национален списък на най-представителните услуги, свързани с платежна сметка и общи условия за предоставяне на платежни услуги на физически лица от ....., като изрично същият е удостоверил запознаването си с тяхното съдържание.

Представено е и уведомление за предсрочна изискуемост от 03.06.2022 г., с което банката уведомява И. И., че е в просрочие в изплащането на вноски с падежи: 25.11.2019 г., 25.12.2019 г. и 25.01.2020 г., поради което на основание чл. 60, ал. 2 ЗКИ обявява договор за кредит № 7001064515 от 17.10.2019 г. за предсрочно изискуем, като видно от известието за доставяне към него уведомлението му е връчено на 15.06.2022 г.

От изслушаното и прието по делото без оспорване от страните заключение на вещото лице по съдебносчетоводната експертиза се установява, че банкова сметка с титуляр И. И. с IBAN: .... е заверена на 17.10.2019 г. със сумата от 2 828,66 лв. с посочено основание „..... 7001064515“, като на същата дата сметката е дебитирана със следните суми: 525,59 лв. – сума за застраховка „Защита на кредита“ и 303,07 лв. – комисионна – 11/2105224 – такса за отпускане /усвояване/ одобрение на реф.: кредитна сделка 2105224, както и 2 000,00 лв. – изплатени от сметката на каса в полза на кредитополучателя. Експертът е достигнал до

извод, че заемната сума от 2 828,66 лв. е изцяло усвоена от ответника, а от страна на ..... е заплатена застрахователната премия от 525,59 лв. в полза на „Кардиф – Животозастраховане“ АД. Според вещото лице няма извършени плащания по процесния договор за потребителски кредит, като неплатените по него суми към датата на подаване на заявлението по чл. 417 ГПК – 02.08.2022 г. са, както следва: 2 828,66 лв. – главница в т. ч. 2 259,23 лв. – падежирали вноски и 569,43 лв. – предсрочно изискуема главница, 1 567,60 лв. – възнаградителна лихва за периода до 15.06.2022 г. и 280,66 лв. – мораторна лихва за периода от 25.11.2019 г. до 19.07.2022 г.

При така приетата за установена фактическа обстановка, съдът формира следните правни изводи:

По искове с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. чл. 430, ал. 1 и 2 ТЗ, вр. чл. 86, ал. 1 ЗЗД, вр. чл. 9 ЗПК

Основателността на исковете се обуславя от установяване от ищеца наличието на следните предпоставки: 1/ възникването на облигационно правоотношение по силата на процесния договор за потребителски кредит № 7001064515 от 17.10.2019 г. с твърдяното съдържание; 2/ изпълнение на задълженията си по договора чрез предоставяне на заемната сума, при което за ответника е възникнало насрещно задължение за връщане на същата, ведно с уговорената възнаградителна лихва; 3/ настъпване на изискуемостта на вземанията; 4/ размера на претендираните суми.

В случая, съдът приема за безспорно установено по делото наличието на валидно възникнало облигационно правоотношение между ..... и И. И. И., чийто правопораждащ юридически факт е процесният договор за потребителски кредит № 7001064515 от 17.10.2019 г., доколкото същият е представен в заверен препис по делото, заедно с рамков договор за платежни услуги за физически лица, които са подписани от страните. Доколкото се касае за реален договор, то неговото действие е обусловено както от постигането на съгласие между страните, така и от реалното предаване на кредитополучателя на сумата, предмет на договора. В случая, както възникването на облигационното правоотношение между страните по него, така и усвояването на заемната сума в размер на 2 828,66 лв. не се оспорва от ответника, поради което тези обстоятелства са отделени за безспорни с доклада по делото, но също така се потвърждават и от констатациите на вещото лице по съдебносчетоводната експертиза, че на 17.10.2019 г. банковата сметка на И. е заверена със сумата от 2 828,66 лв. с посочено основание „..... 7001064515“.

Предвид изложеното, съдът намира, че между него и ..... валидно е възникнало облигационно правоотношение, произтичащо от процесния договор за потребителски кредит № 7001064515 от 17.10.2019 г., по който ищецът е изпълнил основното си задължение към ответника, в качеството му на кредитополучател, и реално му е предоставил заемната сума, предмет на договора, а той от своя страна я е усвоил. Ето защо, за И. е възникнало и насрещното задължение за връщане на същата под формата на уговорените месечни погасителни вноски за главница и възнаградителна лихва при настъпване на съответните месечни падежи на всяка от тях, съгласно обективирания в договора погасителен план. По делото не се спори също така, че ответникът е неизправна страна по договора, което на основание чл. 16.2 от същия е обусловило правото на кредитора да го обяви за предсрочно изискуем. Ето защо, с настъпване на падежа на първите три вноски по погасителния план – 25.11.2019 г., 25.12.2019 г. и 25.01.2020 г., следва да се приеме, че обстоятелствата, обуславящи предсрочната му изискуемост са налице, като видно от представеното уведомление от 03.06.2022 г., надлежно получено от ответника на 15.06.2022 г., изявлението на банката в този смисъл надлежно е достигнало до него още преди подаване на заявлението по чл. 417 ГПК – 02.08.2022 г. Нещо повече, дори това да не беше така, обявяването на кредита за предсрочно изискуем може да бъде извършено и в хода на исковото производство по реда на чл. 422 ГПК, като изявлението на банката за обявяване на

кредита за предсрочно изискуем може да бъде инкорпорирано в исковата молба или в отделен документ, който е представен като приложение към нея. В тези случаи изявлението поражда правните си последици с връчване на препис от исковата молба с приложенията към нея на ответника – кредитополучател, ако са налице предвидените в договора за кредит обективни предпоставки за загубване на преимуществото на срока. Упражняването на това потестативно право на банката и настъпването на предсрочната изискуемост на кредита в хода на исковото производство представляват факт от значение за съществуването на претендираното право на вземане за главница и възнаградителна лихва, който следва да бъде съобразен от съда на основание чл. 235, ал. 3 ГПК. В случая, уведомлението от 03.06.2022 г. е представено като приложение към исковата молба и препис от него е връчен на ответника на 03.02.2023 г.

На следващо място, доколкото страна по процесния договор за потребителски кредит № 7001064515 от 17.10.2019 г., в качеството му на кредитополучател, е физическо лице, за което няма данни и не се твърди да е действало в рамките на своя професионална или търговска дейност и предвид предмета на сделката, то в случая договорната обвързаност между страните попада в обхвата на дефинитивната норма на чл. 9, ал. 1 ЗПК (Обн. в ДВ бр.18 от 05.03.2010 г., в сила от 12.05.2010 г.) и спрямо същата са приложими специалните изисквания към съдържанието на договора за потребителски кредит, а наред с това и специалната защита на потребителя, регламентирана в ЗЗП (Обн. В ДВ бр. 99 от 09.12.2005 г., в сила от 10.06.2006 г.) – арг. § 13, т. 1 от ДР на ЗЗП, който въвежда разпоредбите на Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 05.04.1993 г. относно неравноправните клаузи в потребителските договори.

Нещо повече, при извършване на преценка относно действителността на договора за кредит съдът не е обвързан от посочените от ответника основания, доколкото нормите, уреждащи нищожността са от императивен характер и за тях съдът следи служебно предвид действието на чл. 6, § 1 от горната Директива. Ето защо, следва да се извърши цялостна проверка за наличие на основания за недействителност на сключения договор за потребителски кредит, която проверка се обхваща от пределите на чл. 22 ЗПК. Съгласно посочената разпоредба когато не са спазени изискванията на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7 - 12 и 20 и ал. 2 и чл. 12, ал. 1, т. 7 – 9 от същия, договорът за потребителски кредит е недействителен.

Съгласно разпоредбата на чл.10а ЗПК кредиторът може да събира от потребителя такси и комисиони за допълнителни услуги, свързани с договора за потребителски кредит, но не може да изисква заплащане на такси и комисиони за действия, свързани с усвояване и управление на кредита, като съгласно ал. 4 видът, размерът и действието, за което се събират такси и/или комисиони, трябва да бъдат ясно и точно определени в договора за потребителски кредит.

По делото се изясни, че в процесния договор за потребителски кредит е предвидено заплащането от кредитополучателя на сумата от 303,07 лева, представляваща еднократна административна такса за оценка на риска, която се финансира от кредитора и се възстановява от потребителя заедно с дължимите месечни вноски съгласно погасителния план – арг. чл. 7.1 от договора. Съгласно заключението на вещото лице по съдебносчетоводната експертиза сумата от 303,07 лева е била предоставена на кредитополучателя наред със заемната такава в размер на 2 000,00 лв., като същата се претендира като част от общото вземане за главница. В случая, съобразявайки съдържанието на чл. 7.1 от договора, съдът приема, че посочената услуга – оценка на риска е пряко свързана с усвояване и управление на кредита, поради което събирането на такса за същата е забранено по силата на сочената разпоредба на чл.10а ЗПК. Наред с това, в разпоредбата на чл. 16 ЗПК законодателят е предвидил забрана за оценка от кредитора на кредитоспособността на потребителя преди сключване на договора за кредит. Касае се за

оценка на платежоспособността на бъдещия заемател преди страните да се обвържат от договорно правоотношение. Тази забрана не допуска уговарянето на такса за „оценка на риска“, тъй като същата прехвърля задължението от оценка кредитоспособността на получателя по заема върху него, а не върху кредитора, който следва именно да проучи предварително риска във връзка с предоставяне на потребителски кредит.

С оглед изложеното, съдът намира, че в чистата стойност на паричния заем, предмет на възникналото между ..... и ответника И. И. договорно – заемно правоотношение, не следва да се включи сумата от 303,07 лв., представляваща еднократна административна такса за оценка на риска, тъй като същата е начислена в противоречие с изискванията на чл. 10а ЗПК, което от своя страна е самостоятелно основание за недължимост на същата.

На следващо място, съгласно разпоредбата на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК договорът за потребителски кредит се изготвя на разбираем език и съдържа годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в приложение № 1 начин. Същевременно в чл. 19 ЗПК е предвидено, че годишният процент на разходите по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. и тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит и се изчислява по формула съгласно приложение № 1, като се вземат предвид посочените в него общи положения и допълнителни допускания.

В случая, процесният договор за потребителски кредит е сключен в писмена форма, написан е ясно, четливо и на разбираем език, като не е доказано да е изготвен със шрифт, по-малък от изискуемия от закона, поради което за кредитополучателя съществува обективна възможност да възприеме текста на договора и да се запознае със съдържанието му. В същото време обаче, в него са посочени единствено абсолютни стойности на годишния лихвен процент /ГЛП/ по заема – 31,95 % и на годишния процент разходите /ГПР/ на заема – 48,64 %, без да има ясно разписана методика на формиране ГПР по кредита - кои компоненти точно са включени в него и как се формира посоченият в договора ГПР от 48,64 %. Не става ясно какви са основните данни, които са послужили за неговото изчисляване, каквото е изискването на закона. Такава конкретизация не е налице и в приложимите към правоотношението рамков договор за платежни услуги за физически лица, към които препраща договорът. Съдът намира, че формалното посочване на ГПР в процесния договор не изпълва законовото изискване по отношение на този реквизит и не освобождава съда от проверка на действителния размер на ГПР. Както се посочи по-горе, ГПР изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т. ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. В посочения процент следва по ясен и разбираем за потребителя начин да са инкорпирани всички разходи, които длъжникът ще стори и които са пряко свързани с кредитното правоотношение. В случая, в процесния договор за кредит липсва яснота досежно посочените обстоятелства. Посочен е ГЛП по заема – 31,95 %, който е фиксиран, но не се изяснява как тази стойност се съотнася към ГПР по договора – 48,64 %. Няма данни какво представлява разликата между двете стойности, която е част от ГПР, съответно дали в същия е включен размерът на допълнителните такси – за „Еднократна такса за оценка на риска“ в размер на 303,07 лв. и за „Защита на кредита“ в размер на 525,59 лв. предвид данните по делото, че такива са начислени. Не се съдържа и описание на взетите предвид допускания, използвани при изчисляването му. В този смисъл неясни са както компонентите, така и математическият алгоритъм, по който се формира годишното оскъпяване на кредита. След като кредиторът при формиране цената на предоставения от него финансов ресурс задава допълнителни компоненти, които го оскъпяват, то следва ясно

да посочи какво точно е включено в тях. Това обстоятелство е от съществено значение при преценка от потребителя дали да сключи договора за кредит при така определените условия за връщането на заемната сума.

На следващо място, съобразявайки характера на вземането в общ размер на сумата от 525,59 лв., представляващо застрахователната премия във връзка с допълнително предоставена услуга по процесния договор за кредит, характера на последната – финансиране и разсрочване на застрахователната премия и пряката ѝ обвързаност с договора за кредит – чрез разсрочено изплащане на 36 месечни погасителни вноски, толкова, колкото са и погасителните вноски за изплащане на главницата и лихвата по договора за кредит, обстоятелството, че ползващо се лице е кредитодателят ....., предмета на договора за застраховка, насочен към изпълнението на задълженията по договора за кредит при настъпване на застрахователно събитие, както и сключването им в един и същи момент – 17.10.2019 г., съдът намира, че застрахователната премия по сключения договор за застраховка на плащанията представлява разход, пряко свързан с договора за заем, поради което следва да намери отражение в размера на годишния процент на разходите, наред с уговорената лихва, което в случая няма данни да е сторено и съобразено в процесния договор за потребителски кредит.

По изложените съображения, съдът достига до извод, че последният не отговаря на изискването на чл. чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК за ясно посочване на годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит.

Същевременно, разпоредбата на чл. 11, ал. 1, т. 11 ЗПК поставя като изискване към съдържанието на договора за потребителски кредит наличието на погасителен план. Последният съдържа информация за размера, броя, периодичността и датите на плащане на погасителните вноски, последователността на разпределение на вноските между различните неизплатени суми, дължими при различни лихвени проценти за целите на погасяването. В разглеждания случай, в съдържанието на оспорения договор за потребителски кредит от 17.10.2019 г., са инкорпорирани в табличен вид клаузи, наречени погасителен план. В него са посочени падежите на погасителните вноски и общият размер на всяка една от тях, но не и какви компоненти са включени в тях, както и каква е оставащата непогасена главница и възнаградителна лихва след всяка отделна вноска, при което остава неясен начинът за изчисляване на последната - върху каква сума и за какъв период се начислява тази лихва - върху остатъчния размер по кредита, върху конкретната вноска или по друг начин, при което за потребителя, към момента на сключване на договора, липсва информация с всяка вноска по кредита, която би извършил, каква част от задълженията погасява и каква част остана непогасена.

Съдът приема, че за да имат посочените уговорки в договора характер на погасителен план, то в последните следва ясно и конкретно да бъде посочено съдържанието на самата погасителна вноска, какви конкретни по вид и размер вземания включва последната – главница, лихва, застрахователна премия, други такси, каквото в случая не е налице, доколкото не става ясно как е формиран размерът от 123,12 лв. респ. от 123,25 лв., каквото е законовото изискване, дори при договори с фиксиран лихвен процент.

Ето защо, съдът намира, че уговорката, обективирана в процесния договор за потребителски кредит, не отговаря на императивните изисквания на закона, доколкото липсва разбивка на погасителните вноски, поради което и по същество не представлява погасителен план по смисъла на чл. 11, ал. 1, т. 11 ЗПК.

В разпоредбата на чл. 22 ЗПК като последица от неспазване на изискванията на чл. 10, ал. 1, т. 10 и т. 11 ЗПК е предвидено, че договорът за потребителски кредит е недействителен, в който случай съгласно чл. 23 ЗПК потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи. От изложеното следва, че

процесният договор е недействителен на основание чл. 22 ЗПК, тъй като няма изискуемото по закон съдържание – липсва ясно посочен ГПР, както и погасителен план, поради което е налице пълна нищожност на договора, а това означава, че ответникът И. И. дължи единствено връщане на непогасената главница.

За пълнота и прецизност на изложението съдът намира за необходимо да отбележи още, че по отношение на вземането за договорна възнаградителна лихва съществува и самостоятелно основание за недължимостта му.

Съгласно процесния договор за потребителски кредит от 17.10.2019 г. уговореният лихвен процент е в размер от 31,95 %, а общият размер на договорната лихва възлиза на сумата от 1 603,79 лв., формирана като разлика между общо дължимата по договора сума от 4 432,45 лв. и общия размер на кредита от 2 828,66 лв. в т. ч. отпуснатата заемна сума от 2 000,00 лв., еднократната такса за оценка на риска от 303,07 лв. и застрахователната премия от 525,59 лв., т. е. очевидно е, че тя надхвърля този процент.

По своята правна същност възнаградителната лихва е своеобразна цена, която заемополучателят дължи на заемотателя като насрещна престация за ползването на предоставените от него парични средства, съответно възнаграждението, което заемотателят има право да получи срещу предоставената парична престация.

С оглед правната природа на възнаградителната лихва и нейното предназначение, уговарянето в договора за заем на лихва в отнапред известен за заемополучателя размер не нарушава изискването за добросъвестност, тъй като уговорката за лихва е израз на възмездния характер на договора за банков кредит.

Основен принцип в областта на договорните отношения е свободата на договарянето. По действащото право максималният размер на договорната лихва (възнаградителна) е ограничен единствено от чл. 9 ЗЗД, съгласно който страните могат свободно да определят съдържанието на договора, доколкото то не противоречи на добрите нрави.

Добрите нрави са морални норми, които съществуват в обществото и на които законът придава правно значение, като последиците от накърняването им е приравнено на противоречие на договора със закона.

В настоящия случай, общият размер на дължимата по договора възнаградителна лихва възлиза на 1 603,79 лв., при предоставена заемна сума от 2 000,00 лв., при което, съпоставяйки я с размера на законната лихва и отчитайки, че го надхвърля почти три пъти, съобразявайки срока на договора и останалите условия по същия, съдът намира, че последната противоречи на добрите нрави, поради което в тази част договорът се явява нищожен на основание чл. 26, ал. 1, предл. 3 ЗЗД, което е самостоятелно основание за недължимост на сумата, претендира от ищеца като възнаградителна лихва.

Изясни се по-горе, че съгласно разпоредбата на чл. 23 ЗПК когато договорът за потребителски кредит е обявен за недействителен, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита. Ако тази недействителност се констатира в производството по чл. 422 ГПК, съдът следва да установи с решението си дължимата сума по приетия за недействителен договор за потребителски кредит, доколкото ЗПК е специален закон по отношение на ЗЗД и в цитираната разпоредба на чл. 23 ЗПК е предвидено задължението на потребителя за връщане на чистата сума по кредита. Това следва от характеристиката на договора за потребителски кредит, посочената по-горе и задължението за периодичност при връщане на сумата. Ако се приеме, че установяването на дължимостта на чистата сума по получения кредит и осъждането на потребителя за нейното връщане следва да се извърши в отделно производство по предявен иск с правно основание чл. 55 ЗЗД, то би се достигнало до неоснователно обогатяване на потребителя, предвид изискуемостта на вземането по недействителен договор, в частност при нищожен договор за потребителски кредит и позоваване от страна на потребителя на

изтекла погасителна давност. Това би било в противоречие с принципа за недопускане на неоснователно обогатяване, в какъвто смисъл е и въвеждането на разпоредбата на чл. 23 ЗПК в специалния ЗПК (така Решение № 50174 от 26.10.2022 г. по гр. дело № 3855/2021 по описа на ВКС, IV ГО).

В случая, на ответника е предоставен паричен заем в размер на 2 000,00 лв., който представлява чистата стойност на кредита. Всички други вземания, уговорени в договора като лихви, неустойки, такси и т. н. нямат характер на главница. Ето защо, за ищеца липсва основание да претендира сумата над 2 000,00 лв. до предявения размер от 2 828,66 лв. под формата на главница, тъй като очевидно е, че в тази сума са включени „Еднократна такса за оценка на риска“ и за „Защита на кредита“, но те не са част от предоставената и разполагаема от кредитополучателя заемна сума – главница.

От страна на ответника не се твърди и не се доказва извършени от него плащания по процесния договор за потребителски кредит, поради което предявеният иск с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. чл. 430, ал. 1 ТЗ е основателен и следва да бъде уважен до размера от 2 000,00 лв., като се отхвърли за разликата до пълния предявен размер от 2 828,66 лв., или за размера от 828,66 лв.

Посочената сума следва да се присъди ведно със законната лихва от датата на подаване на заявлението по чл. 417 ГПК – до окончателното плащане.

Установената по делото недължимост на претендираните вземания, освен на това за главница, налага извод за отхвърляне на останалите предявени искове с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. с чл. 430, ал. 2 ТЗ и чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. с чл. 86, ал. 1 ЗЗД съответно за сумата от 1 567,60 лв., представляваща договорна възнаградителна лихва за периода от 25.11.2019 г. до 15.06.2022 г., както и за сумата от 1 095,95 лв., представляваща мораторна лихва за периода от 25.11.2019 г. до 19.07.2022 г.

По отговорността за разноски:

В съответствие със задължителните разяснения, дадени с т. 12 на ТР № 4/18.06.2014 г. по тълк. дело № 4/2013 г., ОСГТК, ВКС, съдът следва да се произнесе по разпределението на отговорността за разноски в заповедното и исковото производство. С оглед изхода на спора – частична основателност на предявените искове, право на разноски има всяка от страните, съразмерно с уважената, респ. с отхвърлената част от тях. На основание чл. 78, ал. 1 ГПК в полза на заявителя - ищец следва да се присъдят сторените от него разноски в производството по ч. гр. дело № 42030/2022 г. по описа на СРС, 79 състав, както и в исковото производство, съразмерно с уважената част от исковете, които съответно възлизат на 58,20 лв. – платена държавна такса и юрисконсултско възнаграждение, както и 167,45 лв. – платена държавна такса, депозит за ССЧЕ и юрисконсултско възнаграждение. Съдът определи в минимален размер юрисконсултското възнаграждение на заявителя - ищец в двете съдебни производства, на основание чл. 78, ал. 8 ГПК (изм. ДВ, бр. 8 от 2017 г.), вр. чл. 37 от Закон за правната помощ и съответно чл. 26 от Наредбата за заплащането на правната помощ (по отношение на юрисконсултското възнаграждение в заповедното производство) и чл. 25, ал. 1 от Наредбата за заплащането на правната помощ (по отношение на юрисконсултското възнаграждение в исковото производство), като съобрази вида и обема на извършената дейност от процесуалния му представител, както и липсата на фактическа и правна сложност на делото. На основание чл. 78, ал. 3 ГПК в полза на ответника не следва да се присъждат разноски, съразмерно с отхвърлената част от исковете, тъй като той не претендира, а и не доказва извършването на такива.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по предявения от ....., ЕИК ....., със седалище и адрес на управление: .... срещу И. И. И., ЕГН *****, с адрес: ....., установителен иск с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. чл. 430, ал. 1 ТЗ, вр. чл. 9 ЗПК, че И. И. И. дължи на ..... сумата от **2 000,00 лв.**, представляваща главница по договор за потребителски кредит № 7001064515 от 17.10.2019 г., ведно със законната лихва от датата на подаване на заявлението по чл. 417 ГПК – 02.08.2022 г. до окончателното плащане, за която сума по ч. гр. дело № 42030/2022 г. по описа на СРС, 79 състав, е издадена заповед за незабавно изпълнение по чл. 417 ГПК от 10.08.2022 г. и въз основа на нея изпълнителен лист от същата дата, като **ОТХВЪРЛЯ** иска за главница за разликата над уважения размер от 2 000,00 лв. до пълния предявен размер от 2 828,66 лв., или за размера от 828,66 лв.; иска с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. с чл. 430, ал. 2 ТЗ за сумата от 1 567,60 лв., представляваща договорна възнаградителна лихва за периода от 25.11.2019 г. до 15.06.2022 г., както и иска с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. с чл. 86, ал. 1 ЗЗД за сумата от 1 095,95 лв., представляваща мораторна лихва за периода от 25.11.2019 г. до 19.07.2022 г.

ОСЪЖДА И. И. И., ЕГН *****, с адрес: ..... да заплати на ....., ЕИК ....., със седалище и адрес на управление: ....., на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, сумата от **58,20 лв.**, представляваща разноси в производството по ч. гр. дело № 42030/2022 г. по описа на СРС, 79 състав, както и сумата от **167,45 лв.**, представляваща разноси в исковото производство.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване с въззивна жалба пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____